

PROTOKÓŁ **z XI posiedzenia doraźnej Komisji ds. Klimatu**

(02.06.2022 – godz. 14⁰⁰ – sala 275,
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, ul. Ligonía 46, Katowice)

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Przyjęcie protokołu z X posiedzenia Komisji.
3. Informacja na temat stanu wdrażania *uchwały antysmogowej* (w tym realizowane programy, zaangażowane środki, efekty).
4. Kwestia ewentualnych zmian zapisów *uchwały antysmogowej* – dyskusja.
5. Oświadczenia, wnioski radnych.
6. Zakończenie posiedzenia.

Radni obecni na posiedzeniu (zgodnie z listą obecności): Iwona Jelonek – Przewodnicząca, Renata Caban, Rafał Kandziora, Zbigniew Przedpełski.

Ponadto uczestniczyli: Pan Dariusz Starzycki, Wicemarszałek Województwa Śląskiego, Pani Agnieszka Potkańska-Ćwikła, Dyrektor Departamentu Projektów Regionalnych, Pani Celina Swaczyna, Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych, Pani Anna Bogusz, Pełnomocnik Marszałka Województwa Śląskiego ds. strategii w obszarze klimatu i środowiska, Pani Agnieszka Fitrzyk, Kierownik Referatu ds. Planowania w zakresie Środowiska w Departamencie Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych.

1. Otwarcie posiedzenia:

radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca doraźnej Komisji ds. Klimatu, otworzyła posiedzenie oraz przywitała radnych oraz gości.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...dzisiaj jest temat, który był procedowany już wielokrotnie, ale miesiące bieżą, nic nie stoi w miejscu – i dobrze. Mamy dzisiaj okazję wypowiedzieć swoje propozycje – o co prosiła nas już Pani Anna Bogusz, Pełnomocnik Marszałka Województwa Śląskiego – á propos *uchwały antysmogowej*...

2. Przyjęcie protokołu z X posiedzenia Komisji:

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – niefortunnie się złożyło, że w dniu dzisiejszym nie mamy kworum – w dniu wczorajszym otrzymaliśmy informację i prośby o usprawiedliwienie nieobecnych dziś członków komisji, nie możemy więc procedować zatwierdzenia protokołu ... zatem przechodzimy do punktu 3...

3. Informacja na temat stanu wdrażania *uchwały antysmogowej* (w tym realizowane programy, zaangażowane środki, efekty):

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...poproszę o informacje o wdrażaniu *uchwały antysmogowej* ... Panie Marszałku ?
- **Wicemarszałek Dariusz Starzycki** – myślę, że każda z Pań przekaże nam informacje w swoim obszarze, ponieważ mamy bardzo dużo działań podejmowanych i mamy taki przegląd – jest realizacja programu *Przywracamy błękit*, z drugiej strony działania Pani Pełnomocnik, no i oczywiście działania departamentu właściwego dla wdrażania *uchwały antysmogowej*. Taki przegląd da nam kompleksową informację na temat realizacji tej uchwały.
- **Pani Celina Swaczyna, Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych** – *uchwała antysmogowa* przyjęta 7 kwietnia 2017 roku objęła swym zasięgiem całe województwo – mamy tu porównanie z Małopolską, gdzie jedynym objętym obszarem był Kraków – czyli to nas tak naprawdę wyróżniało spośród innych województw. *Uchwała antysmogowa* zaczęła obowiązywać od 1 września 2017 roku, tym samym wdrożono zakaz spalania pewnych paliw – flot, muł, wilgotne drewno i granulat węgla poniżej 3 mm. Czy stosowano się [do zapisów] ? Tu Marszałek nie był decyzyjny, jedynym podmiotem, który mógł to egzekwować i sprawdzać na ten czas były gminy. Lata 2017-2021 to taki okres przejściowy, gdzie gminy, ale i osoby fizyczne miały czas na dostosowanie się, przygotowanie do takich bardziej restrykcyjnych zapisów, które weszły w życie 1 stycznia br. Departament Ochrony Środowiska przygotował konferencje, były zbierane ankiety gmin, które miały się też wypowiedzieć czy są za zaostrzeniem, czy wręcz przeciwnie. Wyniki ankiety są jednoznaczne, bo większa część gmin, aż 70 – mowa o gminach, które złożyły ankiety – było przeciwko zaostrzaniu, natomiast 42 gminy były za zmianami. Kwestia gmin wiejskich – spośród takich 47 gmin na pytanie czy zmiany zapisów uchwały miałyby dotyczyć rodzaju stosowanych instalacji do spalania paliw stałych opowiedziało się 26 że tak, natomiast 21 że nie. A na pytanie czy zmiany zapisów uchwały miałyby dotyczyć zmiany rodzaju stosowanych paliw tylko 19 gmin spośród tych, które się opowiedziały,

było za, 28 było przeciw. 12 października odbyła się konferencja, była w formie hybrydowej – uczestniczyli: WFOŚiGW, Urząd Miejski z Gliwic, była Straż Miejska z Gliwic, nasi przedstawiciele oraz przedstawiciele gmin i powiatów. Zostały tam przedstawione rekomendacje dla tych gmin, czyli jak rozumieć zapisy *uchwały antysmogowej* oraz wytyczne odnośnie wdrożenia, zostały rozdane broszury żeby ułatwić im zrozumienie. Uchwała nie jest jakimś szerokim opracowaniem, ale chyba nie wszystkie gminy wzięły to sobie *do serca*. Dlaczego to stwierdzenie? Ponieważ 4 marca odbył się konwent Śląskiego Związku Gmin i Powiatów i pytania, które padały na tym konwencie, były zatrważające. Z reguły były to pytania wójtów, burmistrzów gmin wiejskich. Są programy rządowe *Stop smog*, *Czyste powietrze* i mamy tu *na podwórku* WFOŚiGW, który jako jedyny dotuje osoby fizyczne i pomaga w uzyskaniu środków na wymianę tych kotłów. Poprosiłam o dane i takie mi przedstawiono, więc statystyka rośnie i wygląda to dobrze, bo na podstawie roku 2021 można powiedzieć, że do 98 % zlikwidowanych, wymienionych starych kotłów – 31 tys. było decyzji pozytywnych na dotacje do wymiany, czyli ewidentnie przyrosło zainteresowanie tymi dotacjami. Tak naprawdę od tego roku jako urząd możemy mówić o wdrażaniu zapisów tej uchwały, bo w tym roku nastąpi obowiązek wymiany kotłów bez tabliczek znamionowych oraz kotłów, które mają powyżej 10 lat, czyli te z 2007 roku. No, ale *kij ma dwa końce* – my mamy tę *uchwałę antysmogową*, wiemy jakie chcemy uzyskać efekty końcowe, ale nie mamy drugiej strony, czyli Marszałek nie może egzekwować wdrożenia tej uchwały, ponieważ od tego są gminy, które mogą kontrolować, a gminy może kontrolować WIOŚ jako jednostka inspekcyjna. My możemy tu wspomagać gminy finansowo poprzez projekty: *LIFE*, *Przywracamy błękit* – o czym koleżanka powie, jakie środki Marszałek na to przeznacza, na tą edukację gmin i na wspomaganie w egzekwowaniu zapisów *uchwały antysmogowej*. Planujemy też zorganizować takie cykliczne, coroczne konferencje dotyczące *uchwały antysmogowej* – pierwsza byłaby pod tytułem: *Ubóstwo energetyczne w kontekście zapisów uchwały antysmogowej*. To jest taki palący problem przy obecnej sytuacji gospodarczej i przy tej wojnie, która trwa, z którym też będziemy musieli się zmierzyć...

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – ...rozumiem Pani Dyrektor, że to są działania ze strony departamentu, co się wydarzyło, jakie są planowane w przyszłości kroki. Pozwólcie Państwo, że kilka takich spostrzeżeń ... chyba, że członkowie komisji chcą zabrać głos?
- **radna Renata Caban** – ja mam jedno pytanie, bo zwrócono uwagę, że 47 gmin było za tym żeby zmienić, ileś gmin chciało zastrzenia, czyli zmiany dochodzenia do stanu pożądanego...

- **radny Rafał Kandziora** – to pytanie 5 [z ankiety] – 6 gmin było na nie, 9 na tak ... Może tak od początku – wpłynęło 118 ankiet, 70 gmin nie oczekuje zmiany *uchwały antysmogowej*, 47 gmin jest odmiennego zdania i widzi potrzebę zmiany, bo to było w takim kontekście powiedziane, z czego 26 widzi potrzebę zmiany zapisów uchwały dotyczących rodzaju stosowanych instalacji do spalanych paliw stałych i 21 gmin jest z kolei odmiennego zdania. 19 gmin widzi potrzebę zmiany *uchwały antysmogowej* jeżeli chodzi o stosowane paliwa, a z kolei 28 jest odmiennego zdania, czyli te zdania są dość mocno podzielone. Być może one wynikają z jakichś przyczyn finansowych. Trudno ocenić jakie czynniki zdecydowały, że są takie decyzje tych gmin, ponieważ to z ankiety chyba nie wynika ?

- **Pani Celina Swaczyna, Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Oplat Środowiskowych** –...wynika, bo są uwagi respondentów i takimi uwagami mogę się podzielić. To są braki personalne w zakresie kontroli i egzekwowania zapisów uchwały. Tutaj była nawet propozycja żeby włączyć inne służby, takie jak policja, kominiarze. My mamy inspekcję – WIOŚ – która może gminy kontrolować, no a gminy muszą swoim sumptem tych kontroli dokonywać. Jeżeli jest straż miejska, to wiadomo, ale jeżeli jej nie ma, to prezydent, wójt, burmistrz musi to zrobić pracownikami urzędu...

- **radny Rafał Kandziora** –...czy mogę ? Bo ja znalazłem taki zapis, że *Korporacja Mistrzów Kominiarskich Województwa Śląskiego* oraz *Beskidzki Cech Kominiarzy* zawarły porozumienie o współpracy partnerskiej na rzecz poprawy jakości powietrza w regionie, tylko pytanie czy ten cech i korporacja faktycznie ma takie kompetencje żeby jakoś te domostwa kontrolować ?

- **Pani Celina Swaczyna, Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Oplat Środowiskowych** – nie jest organem inspekcyjnym, ustawa nie daje mu takich uprawnień na ich poziomie.

- **Wicemarszałek Dariusz Starzycki** – tytułem uzupełnienia, jeśli można Pani Przewodnicząca, jeszcze tak wracając do tych gmin, które były za zaostreniem, czy złagodzeniem – oprócz tej ankiety do nas wpłynęły wnioski z 7 gmin, które chciały złagodzenia, głównie takie mniejsze gminy, natomiast jeśli chodzi o zaostrenie to najczęściej głos zabierały takie miasta jak Rybnik, Sosnowiec i Racibórz. Generalnie jednak większość nie widzi potrzeby zmiany. Taka skala jest na te 160 gmin. Myśmy analizowali od samego początku kwestie związane z ewentualnymi zmianami i te zmiany zaostarzające mogą spowodować jakieś tam perturbacje prawne, mogą być z tego konsekwencje finansowe, bo jeżeli część osób opierając się na dotychczasowych przepisach wymieniło kotły, a my byśmy zaostrzyli, to teraz by się okazało, że muszą mogą ponosić dodatkowe koszty i znowu wymieniać, no to mogliby mieć roszczenia. Nawet

analizowaliśmy czy te roszczenia mogą przejść miasta, które się domagają – no to jest dość trudne. Były gminy mniejsze, które chciały wydłużenia tych terminów. Tutaj też nie możemy w tym kierunku pójść, ponieważ jednak są one ściśle związane z założeniami w programie, które musimy osiągnąć do 2027 roku. Żebyście Państwo też wiedzieli, bo ta informacja jest bardzo istotna, jak przebiegał proces wymiany tych *kopciuchów* i warto zobaczyć jak to się rozkładało w latach funkcjonowania uchwały. W 2016 roku, przed obowiązywaniem uchwały, w całym województwie wymieniono 7,2 tys., a potem w pierwszym roku obowiązywania 11 tys., potem 18 tys. W 2019 roku – 20 tys., w 2020 roku, gdzie zbliżamy się do tego terminu granicznego, było 25 tys. I ostatni rok, gdzie wiadomo, że większość zostawia sobie te tematy na ostatni moment – tu jest skok – jest już 39 841 kotłów. Proszę zobaczyć jaki jest przeskok od początku obowiązywania uchwały do dzisiaj – 116 tys. wymienionych kotłów. Czy to jest dużo czy mało będziemy wiedzieć już za parę miesięcy – wiemy ile jest wymienionych, ale nie do końca mamy informacje ile jest jeszcze do wymienienia, ponieważ gminy pytaliśmy o to w pismach, ale jest bardzo mało gmin, pojedyncze, które mają taką wiedzę. Dopiero teraz będziemy mieli taką dokładną informację, ponieważ do 30 czerwca jest obowiązek, indywidualnie każdy musi podać do odpowiedniej bazy czym ogrzewa swój dom. Tutaj będziemy mieli te dane w pełnym zakresie i będziemy wiedzieć jaka jest efektywność, również w poszczególnych gminach. I teraz wracając do tego o czym była mowa na końcu, czyli egzekwowaniu przez gminy, bo system jest tak skonstruowany żeby tym gminom w jakiś sposób pomóc w tym obszarze. Przez całe lata, odkąd ja pamiętam, był prowadzony taki ożywiony dialog z gminami – przy różnych okazjach były kierowane pisma, były ulotki, spotkania odnośnie *uchwały antysmogowej*, takie też szkolenia typowo dla straży miejskich, ale taką dużą konferencję zorganizowaliśmy 12 października, gdzie zebraliśmy to wszystko, gdzie wspólnie ze Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów pracowaliśmy w takim zespole nad rekomendacjami dla gmin jak do tego podchodzić żeby to egzekwować skutecznie. Myślę, że to było dobre rozwiązanie, ponieważ dzisiaj mamy już szósty miesiąc obowiązywania tych jasnych, precyzyjnych zasad – do końca ubiegłego roku można było kontrolować, ale jeszcze były takie utrudnienia związane z egzekwowaniem – strażnicy pobierali próbki, wysyłali do laboratoriów i to było takie dość czasochłonne i raz wychodziło przekroczenie, a raz nie. Dzisiaj mają prostą sytuację, przychodzą, sprawdzają tabliczkę w tych starych – wymieniony lub nie – nie trzeba badać tych próbek. Oczywiście, jeżeli stwierdzą, że w tych nowych coś jest nie tak, to mogą to zbadać. Tak, że gminy mają możliwości kontroli poprzez swoje służby, a gminy są z kolei kontrolowane przez WIOŚ. I tu jeżeli gminy nic nie będą robić, to narażają się na konsekwencje też finansowe – do 50 tys. za brak realizacji, a mieszkańcy mandaty w granicach do 500 zł. Jak Państwo widzicie tutaj akurat służb marszałkowskich w tym obszarze

nie ma – my się skupiamy na edukacji, na przypominaniu, na podpowiadaniu pewnych rozwiązań.

- **radna Renata Caban** – kiedy byliśmy z komisją w Rybniku, mieszkańcy Rybnika domagali się zaostrzenia, przede wszystkim skrócenia czasu wejścia w życie kolejnych etapów *uchwały antysmogowej* ... Rybnicka Rada Kobiet, tam były przedstawicielki szpitali, pokazywały w jaki sposób środowisko oddziałuje na małe dzieci – to szczególnie podnosiły. Rozumiem, że ze względu na ewentualne roszczenia tych, którzy wcześniej wymienili te piece nie na te, które później by obowiązywały, Rybnik nie zaostrzył ... nie zwrócił się do Marszałka ?
- **Wicemarszałek Dariusz Starzycki** – nie kojarzę takiego pisma...
- **Pani Celina Swaczyna, Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych** –...nie ! Do nas wpłynęło jedynie z Raciborza i Sosnowca odnośnie „lokalnych” uchwał antysmogowych, chcieli zakazać w ogóle stosowania paliw stałych, nie tylko węgla, również biomasy, no i to tam gdzieś się dzieje. Pan Marszałek wspomniał, że to rzeczywiście może rodzić jakieś tam roszczenia odszkodowawcze. Pan Mecenat przygotował taką opinię prawną, że aby tego uniknąć trzeba przewidzieć okresy przejściowe zakazu stosowania pewnych paliw. To jest jedna rzecz – natomiast żeby takie *lokalne uchwały antysmogowe* mogły zaistnieć muszą się zwrócić do nas i to my opracowujemy uchwałę i to musi przejść oczywiście przez Sejmik.
- **radna Renata Caban** –...dziwię się, że Rybnik się nie zwrócił, bo tam było bardzo wojownicze nastawienie i ogólnie rzecz biorąc nacisk na Prezydenta, no i w sumie nic z tego nie wyszło...
- **Pani Celina Swaczyna, Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych** – Rybnik się zaangażował teraz w egzekwowanie uchwały, która już obowiązuje. Oni bardzo dużo kontroli przeprowadzają i próbują to wyegzekwować przynajmniej w ten sposób.
- **radna Renata Caban** –...jest to jakiś sposób, bo zdecydowanie uważam, że nie wszyscy się podporządkują...
- **Wicemarszałek Dariusz Starzycki** – w ramach współpracy ze Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów właśnie też Rybnik uczestniczył w pracach bardzo intensywnie. Z jednej strony mamy te 2 gminy, a z drugiej mamy 7 przeciwnych, które chciały *zluzowania* tych zapisów, więc myślę, że ten konsensus, który został w tym zakresie osiągnięty i on jest realizowany, zresztą na przykładzie sąsiednich województw widać – np. Kraków – że tam jest trochę inaczej...

- **radny Rafał Kandziora** – myślę, że te działania na poziomie Urzędu Marszałkowskiego są i tak daleko idące, chociażby z tego powodu, że taka instytucja jak Urząd Marszałkowski nie może mieć dokładnego rozeznania o instalacjach, które są w danych gminach, w związku z tym siłą rzeczy musi to być na innym poziomie egzekwowane, bo taką wiedzę mogą posiadać tylko gminy, a okazuje się, że 106 z nich w ogóle nie ma takiej wiedzy, a z tego co wiem ta wiedza jest wymagana zapisami prawnymi jeżeli chodzi o instalacje. Myślę, że tu jest pewne działanie, które by można wskazać żeby jednak gminy przywołać do porządku żeby takie zestawienia, taką informację opracowały...
- **Wicemarszałek Dariusz Starzycki** –...była z końcem ubiegłego roku taka wideokonferencja z Ministerstwem Środowiska i ten temat też był tam poruszany i to ministerstwo tak sugerowało żeby nie za bardzo zmuszać gminy do działań w tych sprawach, bo i tak musi to być zrobione w ramach tej bazy.
- **radny Rafał Kandziora** –...dodałbym, jeśli mogę skończyć, że w zasadzie dopiero mając wiedzę na temat jakie są instalacje do spalania określonych paliw można cokolwiek zacząć planować i działać, bo bez tego jakiegokolwiek działanie nie ma sensu. Tej informacji na dzień dzisiejszy nie ma. Za chwilę będziemy chyba mówić o projekcie zintegrowanym *LIFE* i podejrzewam, że może w rozwiązaniu tych problemów w dużej mierze pomóc, tylko jest to trochę rozległe w czasie. Jak dobrze pamiętam jest to 6 lat, od tego roku do '27. Wydaje się, że potencjał finansowy jest dość znaczny, ale chyba wcale nie aż tak znaczny jakby można oczekiwać, bo z tego co wiem to jest około 85 mln, prawie 10 mln jest z tego programu, a cała reszta z NFOŚ. Sądzę, że gdyby dobrze wyegzekwować założenia tego programu, które gdzieś tam wyczytałem, to wydaje mi się, że to jest najlepsze narzędzie, które by mogło rozwiązać ten problem, ponieważ gdyby w gminie był doradca, który chodziłby po mieszkaniach i doradzał w jaki sposób rozwiązać problem energetyczny poszczególnym mieszkańcom – gdyby w każdej gminie był ktoś taki wyedukowany, znając warunki finansowe, możliwości inwestycyjne, zanieczyszczenie środowiska, byłby znakomitym ekspertem, który by wskazał jakie działania należałoby podjąć i one mogłyby być dość precyzyjne, ale tu chyba wyprzedzam jakiś temat, ale uważam, że taki kierunek działania byłby najlepszy w sensie egzekwowania *uchwały antyśmogowej*. Wydaje mi się, że Urząd Marszałkowski i cały Zarząd zrobił co mógł moim zdaniem ... Myślę, że tu można rozliczyć te gminy, żeby te informacje były pozbierane, plus jak najszybciej prowadzić szkolenia, wdrożyć program i za jakiś czas, niestety, te warunki jeśli chodzi o jakość powietrza mogą się trochę poprawić. Dziękuję bardzo !

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – a tak nawiasem mówiąc, obserwując jakość powietrza – to co zauważam w miejscowości, w której mieszkam – mimo działającej od 2017 roku uchwały, liczby wymienionych instalacji CO i CWU, jakość powietrza w mojej okolicy nic się nie zmieniła – a mieszkam w dzielnicy z przyłączami gazu. To są pewne procedury uprawiane przez najbliższe moje otoczenie i przyznam, że bardzo mocno się temu sprzeciwiam, powodując, że mam coraz więcej wrogów ... Pani Dyrektor Departamentu Projektów Regionalnych przedstawi projekt *Śląskie. Przywracamy błękit...*
- **Pani Agnieszka Potkańska-Ćwikła, Dyrektor Departamentu Projektów Regionalnych** – odnosząc się do tego co wszyscy Państwo przede mną poruszyli, że wdrożenie *uchwały antysmogowej* to są działania, które powinny podejmować gminy, a my jako Województwo możemy je wspierać, przeprowadzając liczne badania od wielu lat wstecz widzieliśmy, że ta świadomość na poziomie gmin jest bardzo różna. W związku z tym od jakiegoś czasu przyglądaliśmy się Małopolsce, również ekodoradcom, którzy działają na terenie Niemiec i przygotowaliśmy własny projekt zintegrowany, który Departament Projektów Regionalnych realizuje od 1 stycznia br. wspólnie z 90. partnerami na terenie całego województwa. Kompleksowym celem tego projektu jest wdrożenie *Programu ochrony powietrza* i przyspieszenie wdrożenia *uchwały antysmogowej*. Projekt jest rozległy w czasie, ale i tak jest krótki patrząc na inne projekty *LIFE-owe* – od stycznia br. do grudnia 2027 roku. To chyba jeden z krótszych projektów *LIFE*, które zwykle trwają około 10, a nawet 15 lat...
- **radny Rafał Kandziora** –...ja przepraszam, ja w takim tonie powiedziałem o tej perspektywie czasowej, bo tu bardziej są oczekiwania ... wiadomo to wymaga czasu, ale wydaje mi się, że tych czynników, które powodują, że ta poprawa jest nieco wolniejsza jest tak dużo i tak różnych i niekoniecznie zlokalizowanych tylko w źródłach emisji, ale to jest temat na osobną konferencję, więc nawet go nie zaczynam, ale tylko prostuję, że to taka bardziej chęć pokazania oczekiwań, a nie odniesienie się jako krytyka...
- **Pani Agnieszka Potkańska-Ćwikła, Dyrektor Departamentu Projektów Regionalnych** –...my ten okres skróciliśmy najbardziej jak się dało, zależało nam na tym żeby jak najwięcej działań zrobić w jak najkrótszym czasie, gdzie Komisja [Europejska] nas cały czas namawia żeby ten okres realizacji jeszcze wydłużyć, bo obawiają się, że nie będziemy w stanie osiągnąć takich efektów, jakie sobie założyliśmy, w tak krótkim czasie – 6 lat. Kwotę, którą udało się pozyskać to 15,5 mln euro – blisko 10 mln z Komisji Europejskiej i blisko 6 mln z NFOŚiGW – 5 % to wkład własny, przy czym 2,5 to wkład własny Województwa, a 2,5 rozkłada się na partnerów, czyli gminy i partnerów

merytorycznych projektu. Tak jak wspomniałam to prawie 90. partnerów, 80 gmin uczestniczy bezpośrednio w realizacji projektu. Te gminy, które nie uczestniczą, również są *zaopiekowane*, ponieważ do projektu zostały włączone 4 związki subregionalne. Dodatkowo w projekcie uczestniczy Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla, Politechnika Śląska i Śląski Ogród Botaniczny. Jednym z głównych zadań jest utworzenie sieci ekodoradztwa na terenie całego województwa. Tak jak wspomniałam 80 gmin będzie miało swojego ekodoradcę, a pozostałe gminy, które bezpośrednio nie wchodzi do projektu, będą *zaopiekowane* przez ekodoradców, którzy zostaną zatrudnieni w subregionach...

- **radny Rafał Kandziora** –...przepraszam, obiecuję, że ostatni raz – proszę powiedzieć jak wygląda ta strona finansowa, bo ona nie do końca w projekcie przeze mnie została rozczytana jeżeli chodzi o finansowanie ekodoradców. Czy to jest po stronie gminy ? ... Rozumiem, że tak !...

- **Pani Agnieszka Potkańska-Ćwikła, Dyrektor Departamentu Projektów Regionalnych** –...nie ! Przez trzy lata ekodoradcy są finansowani z projektu – jest to różnie, w zależności od tego jak wychodziły wskaźniki w POP – część gmin ma pół etatu finansowane, część ma cały etat. W subregionach są dwa etaty finansowane. Na to dostają 95 % przez trzy lata, zobowiązani są przez kolejne trzy lata utrzymywać ten etat. Nie ma już później w projektach *LIFE-owych* tego okresu trwałości, że po zakończeniu będą musieli nadal utrzymywać, ale chcielibyśmy żeby tak się stało. Małopolska w tej chwili zabezpieczyła sobie na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego pieniądze na dalsze funkcjonowanie tych ekodoradców, którzy wcześniej byli płaćeni z projektu *LIFE-owego*. Jeżeli nam się uda coś takiego wynegocjować, to też chcielibyśmy pomóc tym gminom w utrzymaniu tych etatów. Jeżeli chodzi o zadania ekodoradców – będą wspierali mieszkańców i gminy w pozyskiwaniu komplementarnych środków na wymianę źródeł ciepła, będą także uczestniczyli w kontrolach palenisk i będą prowadzili różnego rodzaju akcje informacyjno-edukacyjne na terenie gmin. Zależy nam na tym żeby trafić do jak najszerszej grupy mieszkańców. Jednym z obowiązków takich ekodoradców będzie stworzenie takich szkolnych ekologicznych klubów i zakładamy, że po zrealizowaniu takiego projektu każda gmina będzie miała takie szkolne *ekokluby*, które będą podnosiły świadomość dzieci na poziomie klas I-VIII. Jeżeli chodzi o inne zadania w ramach projektu, to takie zadanie, które również wzmacnia wdrożenie *uchwały antysmogowej*, to jest zadanie realizowane przez naszego partnera – Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla z Zabrze – to zadanie polega na wyznaczeniu na terenie województwa śląskiego *hot-spotów*, czyli takich miejsc, gdzie ta emisja jest najwyższa i w trakcie realizacji projektu będą prowadzone kontrole dronowe właśnie w tych miejscach. Zakładamy, że w trakcie realizacji w ciągu tych 6 lat będzie 150 takich dni kontrolnych – na

początku realizacji chcielibyśmy zrobić taką kontrolę, w połowie i na zakończenie żeby zobaczyć czy jakość powietrza nad tymi hot-spotami faktycznie, dzięki realizacji projektu, uległa zmianie. Jeżeli chodzi o ekodoradców w powiązaniu z działaniami naszego partnera, to nie wychodzą oni bez wsparcia do tych gmin. My dla tych ekodoradców w ramach projektu przewidzieliśmy studia podyplomowe na Politechnice Śląskiej z ekoenergetyki oraz Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla już od jakiegoś czasu intensywnie szkoli tych pracowników, którzy podejmują pracę ekodoradcy. W ramach projektu zostaną także wypracowane modele budynków zrównoważonych w zakresie efektywności energetycznej – planujemy wypracować 9 takich modeli. Te modele będą dla budynków edukacyjnych, administracyjnych i kulturalnych, a następnie w 5. lokalizacjach, które zostaną wskazane w trakcie realizacji projektu, zostaną te modele wdrożone. W ramach projektu będą również wypracowane modele zazieleniania obszarów przemysłowych i również w 4. lokalizacjach takie modele zostaną wdrożone. Dodatkowo w ramach projektu będziemy prowadzili działania podnoszące świadomość osób odpowiedzialnych w gminach za politykę transportową. Dla nich będziemy organizowali szkolenia, a także wizyty studyjne w Czechach i Słowacji. Dodatkowo w ramach projektu zostanie utworzony *system ekoinformacji mieszkańca* – będzie to taka strona internetowa, gdzie będzie można pozyskać informacje o jakości powietrza, także informacje o możliwości pozyskania dofinansowania na wymianę źródeł ciepła, kontakt do ekodoradcy w danej gminie, informacje na temat tego co dany ekodoradca robi, jakie działania podejmuje, a także będzie kalkulator efektywności energetycznej. W ramach projektu będą dwie duże kampanie na 5 mln zł łącznie, które będą prowadzone przez cały okres realizacji projektu. Wszystkie informacje na temat naszego projektu dostępne są na stronie *powietrze.slaskie.pl*, a także zachęcamy do obserwowania nas na Facebooku na stronie *Śląskie. Przywracamy błękit* – tam na bieżąco relacjonujemy wszystkie wydarzenia w ramach projektu. Czego oczekujemy po tym projekcie i w jaki sposób wpłynie on na jakość powietrza? W jego ramach przewidzianych jest blisko 4 tys. działań edukacyjnych, w trakcie realizacji przewidujemy, że zostanie wymienionych około 150 tys. kotłów, to jest około 15 % więcej niż założone było w *Programie ochrony powietrza* i to właśnie dzięki pracy tych ekodoradców. Będą prowadzone studia podyplomowe, wypracowane modele budynków zrównoważonych, utworzone będą szkolne zespoły antysmogowe.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...około 140 tys. kotłów ?...
- **Pani Agnieszka Potkańska-Ćwikła, Dyrektor Departamentu Projektów Regionalnych** –...150 tys. zakładamy, o 15 % założyliśmy we wskaźnikach zwiększenie w stosunku do tego co jest zapisane w *Programie ochrony powietrza*, czyli o 19,5 tys. więcej dzięki pracy ekodoradców.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – Szanowni Państwo !
Dostaliście projekt, który przeszedł już recenzję, czyli dostrzeżono potencjał i przede wszystkim te wskaźniki – projekt ruszył, więc muszą być spełnione. Mamy w tej chwili pewien pakiet informacji, wiadomości w jaki sposób Województwo Śląskie jest przygotowane ... a w tej chwili poproszę Panią Pełnomocnik Annę Bogusz...

- **Pani Anna Bogusz, Pełnomocnik Marszałka Województwa Śląskiego ds. strategii w obszarze klimatu i środowiska** – powiem jak to wygląda od strony Pana Marszałka, bo jeżeli chodzi o to na jakim etapie jesteśmy odnośnie wdrażania *uchwały antysmogowej*, to te informacje ma Departament Ochrony Środowiska. Pan Marszałek zaczął się przyglądać *uchwale antysmogowej* i w tym roku były już dwa spotkania *Zespołu ds. analizy realizacji uchwały*. Pierwsze było takie bardzo robocze. Na tym spotkaniu Pan Marszałek poprosił o przygotowanie takiej krótkiej analizy w jaki sposób wprowadzane zmiany w *uchwale antysmogowej* wpłyną na mieszkańców i ile ich będzie kosztować wymiana poszczególnych źródeł ciepła, jakie będą musieli poczynić nakłady inwestycyjne – była przygotowana prezentacja, mieliśmy też spotkanie z ekspertami i tam zostały wypracowane pewne rekomendacje. Jedną z nich było to żeby dopuścić do eksploatacji kotły wyłącznie z automatycznym podajnikiem paliwa, czyli nie zezwalać na to żeby były w województwie śląskim montowane kotły zasypowe. Natomiast jeśli chodzi o tą *palącą kwestię* paliw kopalnych, czy stałych – myśmy się skupili akurat na paliwach węglowych – eksperci stwierdzili, że biorąc pod uwagę obecną sytuację geopolityczną, gospodarczą, to tak naprawdę węgiel zostanie sam wyparty w pewnym momencie z rynku ze względu na podaż, na cenę, ze względu na inne regulacje, które są w naszym kraju bądź przygotowywane, bądź już obowiązują. To było spotkanie ekspertów i jeszcze 29 kwietnia spotkał się ponownie zespół – podtrzymał opinię o dopuszczeniu do eksploatacji wyłącznie kotłów z automatycznym podajnikiem paliwa. Były tam jeszcze inne zalecenia, które nie wymagają zmian w samej *uchwale antysmogowej*, następnie to było skuteczniejsze egzekwowanie działań kontrolnych przez gminy, intensyfikacja działań edukacyjnych – tutaj dużą rolę upatrywaliśmy w projekcie LIFE, który przed chwilą został przedstawiony. Padł też pomysł czy nie zorganizować konkursu dla najbardziej ekologicznych gmin, ale to już taki *miękki wniosek*. Po tym spotkaniu zwróciłam się do Państwa, do komisji z pytaniem czy widzicie Państwo potrzebę zmian, czy zaostrzających czy łagodzących, czy też zostawić tak jak jest. Otrzymałam odpowiedź od jednej z Pań Radnych odnośnie pieców kaflowych, żeby zastanowić się nad tym przepisem o likwidacji tych pieców, czy ewentualnie jako awaryjne źródło ciepła mogły funkcjonować.

4. Kwestia ewentualnych zmian zapisów *uchwały antysmogowej* – dyskusja:

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – czy chcielibyście Państwo zabrać głos, czy pozwolicie, że ja zabiorę głos i pozwolę sobie wypowiedzieć pewne treści po wysłuchaniu, ale i po przygotowaniu pewnych propozycji konkretnych działań ? ... Otóż jedno co musimy sobie zdać sprawę, to obecna sytuacja kryzysowa na rynku europejskim, jeśli chodzi o surowce energetyczne, spowodowała blokadę importu węgla kamiennego z terenu Federacji Rosyjskiej. Stwarza to lukę na tę kopalinę na poziomie 50 mln ton – mówię o całej Unii Europejskiej. W moim przekonaniu głównym zadaniem nas, Województwa Śląskiego, Zarządu, kogokolwiek kto ma możliwości, to będzie zabezpieczenie mieszkańców województwa śląskiego w opał oraz zabezpieczenie ich przed skutkami spalania złej jakości paliw w tzw. *kopciuchach*. To jest pierwszy punkt. Lada moment zacznie się sezon grzewczy i wiemy jak urosną ceny – ceny paliw nie tylko w postaci węgla, gazu, biomasy. Natomiast *uchwała antysmogowa* – i tu chciałabym mocno podkreślić – w moim przekonaniu powinna być bardziej restrykcyjna, tzn. powinna obejmować każde paliwo kopalne. Pamiętam swoje wystąpienie na tej sali sprzed dwóch lat, kiedy przekazywałam Państwu pewne przemyślenia o paliwach kopalnych, gdzie *szliśmy w gazyfikację*. I cóż się teraz stało ? Musiała wybuchnąć wojna na Ukrainie abyśmy mogli zrozumieć jaki ciężar będzie na nas wszystkich spoczywał. Otóż każde paliwo kopalne, które przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, które nie biorą udziału w naturalnym obiegu, czyli w wytwarzaniu i pochłanianiu dwutlenku węgla w jednym cyklu – czyli wychodzimy z paliw kopalnych, ale musimy dać ludziom opał. Przecież będzie moment, kiedy będziemy decydować czy przykręcamy swój kaloryfer, czy wyłączamy ciepło w naszych domach. Głównym zadaniem jest dostarczenie [takiego] opału żeby ograniczyć emisję, a więc wymiana pieców starszej generacji na instalacje piątej generacji z ekoprojektem. To jest pierwszy krok – piece z automatycznym podajnikiem. To jest piec piątej klasy zapisany w *uchwale antysmogowej*. Przedstawię teraz takie dwa etapy – może warto byłoby się nad tym pochylić – działania na dziś, bez zwłoki. Pierwsze działanie to jest identyfikacja i wytypowanie uśpionych ruchów górniczych do ponownego uruchomienia – przegląd, weryfikacja danych archiwalnych w celu określenia możliwości wydobywczych do reaktywacji wydobywania – analiza czynnych ruchów górniczych w celu szybkiego uruchomienia zasobów, nastawienie na maksymalne wykorzystanie biomasy zielonej w połączeniu ze zrębką i innymi odpadami drewnopochodnymi do produkcji pelletów w małych przydomowych pellectiarkach. Jednak ustawowo musimy wymusić kontrolę i certyfikację paliw produkowanych z biomasy z uwzględnieniem zaawansowanych metod opracowanych przez jednostki naukowe, które

niekomercyjnie oddadzą te metody nam wszystkim. Kontrola z uwzględnieniem zaawansowanych metod, które będą się skupiały na zawartości stałych elementów występujących w tych paliwach. Fantazja ludzka nie zna granic. To co widzimy obecnie w tych pelletach drzewnych i zielnych przeraża – mamy możliwości zinterpretowania co jest tam zmielone i dodane. Maksymalne przyspieszenie wymiany kotłów, a także intensywne odchodzenie, a nawet porzucenie gazu ziemnego na rzecz kotłów zasilanych biomasą, pomp ciepła, fotowoltaiki, czy też wiatru – mam na myśli odnawialne źródła energii. Równoległy drugi etap – proponuję rozpocząć działania przygotowawcze w kierunku realizacji *uchwały antysmogowej* – i tu jest ukłon w kierunku nas wszystkich i też zespołu, który być może rozważy pewne możliwości – czyli przekształcenie przemysłu górniczego w tym infrastruktury naziemnej i podziemnej na magazyny energii i tzw. *fabryki* – elektrownie, biogazownie, kompensatory poboru, w tym modelowanie biogazowni podziemnych na bazie bioodpadów i biokomponentów oraz elektrowni kompensacyjno-fotowoltaicznych w warunkach stopniowego wygaszania eksploatowanego węgla, o czym dziś była już mowa. Odejdziemy od niego, ale my *na już* potrzebujemy bardzo szybkiego, zintensyfikowanego działania, które pomoże przetrwać naszym mieszkańcom. Na podstawie drugiego etapu – ja zakładam dla niego 10 lat – pamiętacie jak mówiłam ile lat będzie trzeba na wyjście z gazu ? No więc czy to jest możliwe ? Patrząc na kraje, które już rozpoczęły i w tym kierunku podążają – Szwecja, Norwegia – my jesteśmy dużo do tyłu, ale mamy bardzo dobre wzorce do naśladowania – możemy pozyskać wodór z energii słonecznej, biogaz z biomasy, czy też energię elektryczną pozyskiwaną z odnawialnych źródeł energii. Zaproponowane rozwiązania w obecnej sytuacji wywołanej przez kryzys energetyczny, w dobie odchodzenia od paliw kopalnych, to jedynie głos rozsądku aby utrzymać miejsca pracy oraz jedyny sposób zagwarantowania ciągłości dostaw surowca będącego w zasobach Unii Europejskiej w przełożeniu na zapewnienie dostaw energii, zarówno do sektora prywatnego, jak i całej gospodarki państwa i całej Unii Europejskiej. Jeżeli tego nie zatrzymamy i będziemy tylko przyglądać się i stać z boku przyjdzie ten moment, kiedy nasi mieszkańcy będą sfrustrowani, a są możliwości zapewnienia tej ciepłej wody użytkowej z biomasy zielnej, pelletu drzewnego dla lokalnych społeczności, dla mieszkańca, ale to trzeba zrobić już, czyli ja jestem za zaostreniem *uchwały antysmogowej*, ale pod kątem wymiany instalacji źródeł ciepła i stopniowe wychodzenie z paliw kopalnych, wręcz całkowity jego zakaz. Na ten moment w mojej ocenie, przy braku 50 mln ton surowca, bo zostały zamknięte dostawy ze wschodniej ściany, jesteśmy bez paliwa – nie tylko my, ale też i przemysł.

- **Wicemarszałek Dariusz Starzycki** – Pani Przewodnicząca ! Bardzo dziękuję za to résumé, cieszę się, że Pani dostrzega tą dwuetapowość, bo faktycznie najpierw musimy dokonać pewnych działań, które spowodują, że nasi

mieszkańcy w krótkim terminie będą mieli możliwość przeżycia zimy. Co prawda co do działań długofalowych, to przez chwilę poczułem się jak bym był na komisji sejmowej, bo to są takie wyzwania daleko wykraczające poza uprawnienia i możliwości samorządu, ale też cieszę się z dyskusji odnośnie tego pelletu – ja miałem możliwość uczestniczenia w komisji w tamtym roku i ja bym bardzo chciał, jeżeli byłaby taka możliwość, żeby była zorganizowana dyskusja nad możliwościami wykorzystania pelletu w nowych uwarunkowaniach, zwłaszcza w kontekście tych możliwości przydomowych – nie wiedziałem nawet, że takie są – ale także jak to się kształtuje w kontekście innych paliw. Powiem tak: przed 24 lutego większość z nas miała jasność pewną co do tego jak będą następowały pewne działania w kwestii klimatu, w kwestii odchodzenia od pewnych paliw, jakie są trendy, jakie są zapisy w poszczególnych krajach, jakie są perspektywy, ale dzisiaj jest trochę inna sytuacja. Wtedy wiedzieliśmy jak kształtuje się np. cena pelletu do węgla – dzisiaj jest nowa sytuacja, trzeba na nowo na to spojrzeć, tak, że chętnie wezmę udział w takim spotkaniu.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...bez Państwa, decydentów, bez ustawowych regulacji to są tylko słowa, natomiast każdy jeden punkt z mojej wypowiedzi był przemyślany, przedyskutowany, nie tylko w środowisku naukowym. Środowisko naukowe ma te technologie i chętnie się nimi podzieli, bo nie działa komercyjnie. Chcemy to oddać aby rynek to wchłonął, być może pewnymi takimi etapami, ale być może jak się zbierze to wszystko co na komisjach było mówione przez ostatnie dwa lata – dla mnie są to oczywiste kwestie, zdaję sobie sprawę, że powiedziałam *reaktywować*, czy ewentualnie *przekształcić* – zapewnimy miejsca pracy. Społeczeństwo, obawiam się, że jak tą zimę przetrwamy, to na wiosnę będziemy wszyscy bardzo zmęczeni, możemy nawet już nie chcieć mówić na ten temat, więc dlaczego nie zadziałać ? Mamy zasoby, tylko zrobmy to tak jak powinno być, nie bez refleksji, nie bez pomysłu.

- **radna Renata Caban** –...podczas tej wizyty w Instytucie Łukasiewicza, to była mowa, że największym składnikiem ceny pelletu była certyfikacja...

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...tak ! Jeśli można ... my tą certyfikację bierzemy z zachodnich firm, ja też Państwu o tym mówiłam, my jesteśmy gotowi – KOMAG, EMAG ... Co może warto podkreślić, ja w tej chwili rozmawiam z instytucjami certyfikującymi w Stanach Zjednoczonych, jesteśmy po kongresie na Florydzie, gdzie przedstawiliśmy metody badawcze, środki naukowe jakie były zaangażowane w te badania i oni już zaczynają tą procedurę, ale powiedzieli, że to jest 7, 8 lat żeby w tej normie się to znalazło, a my możemy zrobić przeskok, bo mamy to przygotowane – jednostki naukowe ICHPW, Politechnika Śląska, Sieć Łukasiewicza, Uniwersytet Śląski – my to już robimy, to my będziemy wyznaczali trendy. Teraz tylko trzeba to

zaimplementować, ten wysiłek włożyć, może jeszcze zobaczyć, bo wtedy łatwiej jest zrozumieć.

- **radny Rafał Kandziora** – ja z trochę innym głosem, bo myślę, że świadomość jaką posiadamy jest istotna, ważna i nią się trzeba dzielić gdzie się tylko da i wspomagać żeby pewne rzeczy się faktycznie dokonywały. Na to są potrzebne środki, konkretne decyzje i zapisy. I tu musi być chyba nacisk na takie prace u podstaw prawnych żeby to wszystko mogło być wdrożone i nie napotykało opóźnień z tej strony ... musimy kontynuować te pomysły i realizować je na zewnątrz, a przede wszystkim szukać mocnych możliwości prawnych, gdzie się to da wdrożyć ... Bardzo dziękuję Pani Przewodniczącej i wszystkim gościom za dobrze spędzony czas, bo dobrze spędzony czas jest ważnym czasem...
- **radna Renata Caban** –...miałabym jedną uwagę, bo najmniej mówimy o energii odnawialnej, więc trochę więcej należałoby jej poświęcić, bo to jest przyszłość...
- **Pani Anna Bogusz, Pełnomocnik Marszałka Województwa Śląskiego ds. strategii w obszarze klimatu i środowiska** –...tu chciałabym włożyć trochę przysłowiowy *kij w mrowisko*, bo energia odnawialna tak, tylko my teraz mamy problem z azbestem, a za chwilę będziemy mieli problem z krzemem, za 20 lat, bo nikt teraz się nie zastanawia jak będziemy utylizować fotowoltaikę, że to będą ogromne koszty...
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – jeszcze jedna rzecz ... *Śląskie Magazyny Energii* – w poniedziałek było wydarzenie. Przysłuchiwałam się wypowiedziom, pomysłem, zapał był imponujący, jednak nie można zwrócić uwagi, że do pewnych magazynów – a to są akumulatory, nie te o których zaczęłam mówić – są potrzebne różne pierwiastki ziem rzadkich, ale my ich nie mamy, czyli musimy kolejne duże środki przeznaczyć aby je sprowadzić stamtąd, gdzie one się znajdują, czyli Chiny, Rosja, Półwysep Koreański i znowu wpadamy w taki krąg. Być może to co powiedziałam to jest *science fiction*, ale proszę przemyśleć – skorzystajmy z tego, na ten moment, skorzystajmy z tego co mamy, czy nam się to podoba czy nie, czy to się Komisji Europejskiej podoba czy nie – wychodzimy z tego węgla, będzie dekarbonizacja, ale na ten moment zapewnijmy aby nasze społeczeństwo nie ubożało, aby nie to nie wydarzyło na naszych oczach.
- **Pani Anna Bogusz, Pełnomocnik Marszałka Województwa Śląskiego ds. strategii w obszarze klimatu i środowiska** – odnośnie wypowiedzi Pani Przewodniczącej, zachęcam Państwa do zapoznania się z dokumentem *REPowerEU*, który w zeszłym tygodniu Komisja Europejska opublikowała i tam właśnie jest potwierdzenie słów Pani Profesor, tzn. elektryfikacja, pompy

ciepła, panele fotowoltaiczne, tam jest cała strategia solarna dla Europy. Oni zakładają, że praktycznie każdy budynek będzie zaopatrzone w PVT i dodatkowo chcą wprowadzić od 2027 roku zakaz sprzedaży kotłów na paliwa kopalne. To się już dzieje i byłoby dobrze żebyśmy my jako Polska, nasz region, nadążali za trendami i nie pozostali w tyle jako taki skansen węglowy Europy.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – Pani Pełnomocnik ! Jeszcze raz: węgiel, gaz i olej. Pamiętajcie Państwo jak mówiłam o gazie i oleju ? To są nasze pierwsze posiedzenia komisji – to całkowite odejście od paliw kopalnych, od 2027, ale na ten moment, mówię o tym roku i następnym, zaopatrmy się w kopaliny. Pan Radny Zbigniew Przedpełski...

- **radny Zbigniew Przedpełski** – dziękuję Szanowna Pani Przewodnicząca ! Szanowny Panie Marszałku ! Szanowne Panie Radne ! Szanowni Państwo ! Było mi bardzo miło słuchać tych naszych obrad dzisiaj, aczkolwiek chciałem zwrócić uwagę na pewne takie szczegóły, bo ankieta, którą żeśmy tutaj omawiali, przeprowadzona wśród gmin, chyba była przeprowadzona przed datą 24 lutego 2022. Wydaje mi się, że powinniśmy zauważyć, że istnieją dwie rzeczywistości zaopatrzenia w energię Europy, sprzed 24 lutego – a dokładnie jeśli chodzi o Polskę, to powinienem tu wymienić datę, tylko jej dokładnie nie pamiętam, tzw. *zakręcenia kurka rosyjskiego* – natomiast rzeczywistość jest taka, że paliwa kopalne – na dzień dzisiejszy gaz to chyba tak rynkowo podrożał jakies 5 razy, 350÷500 % – węgiel, na ile się orientuję, to on jest na 3200 na placach węglowych i 1200 na kopalniach ... i prawdopodobnie wzrośnie. Proszę mi wierzyć, że zajmowanie się w tej chwili tym ile spalimy węgla, ile spalimy gazu, to jest dla mnie troszeczkę abstrakcja, bo tyle ile go będzie i tyle ile będzie trzeba. To oczywiście wszystko pięknie brzmi i z podziwem słuchałem tych kierunków nakreślonych przez Panią, bo oczywiście przejście natychmiastowe na paliwa odnawialne jest zadaniem bardzo chwalebny i chyba wszyscy byśmy sobie tego życzyli, tylko że podstawowym działaniem w dziedzinie jakiegokolwiek projektowania zaopatrzenia danego obszaru – czy to będzie państwo, województwo czy gmina – w energię jest sporządzenie tzw. bilansu energetycznego, którego ja, szczerze mówiąc, na chwilę obecną nie widzę. Co więcej powiem, wracając do tych ankiet, one nie są takie całkiem bezwartościowe, bo ja bywam tu i ówdzie na różnych spotkaniach, bardziej lub mniej politycznych, w województwie i słyszę różne rzeczy od wójtów – i nie tylko wójtów, także od pewnego starosty – oni czekają aż Województwo im wszystko załatwi. Tymczasem ci wójtowie, a bardzo często i burmistrzowie, nie mają nawet podstawowych założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, czyli nie mają najbardziej elementarnego ... Miło się po tym słucha o wymianie setek tysięcy kotłów, natomiast ja mam pytanie czy rzeczywiście ktoś wie ile tych kotłów tak rzeczywiście po tej wymianie jest, bo cały czas mam nieodparte wrażenie, że mamy o tym pojęcie mętne. W moim

skromnym odczuciu to podstawowy problem to jest dyskusowanie dlaczego my tej energii też potrzebujemy, bo ja tylko przypomnę, że w 2012 roku wchodziła europejska dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i tam było polecenie zdefiniowania i później wejścia w życie – do końca 2021 wszystkie budynki w cywilizowanej Europie są budynkami o niemal zerowym zużyciu energii. Ja tylko chciałem przypomnieć, że ówczesny polski rząd skupił się na jak najdłuższym odwlekaniu tego procesu – kiedy myśmy tę definicję przyjęli i jak postępowali żeśmy wtedy definicję przyjęli, bo mnie się wydaje, że zastąpienie ogrzewania paliwami kopalnymi substancji mieszkaniowej o *smoczym* – przepraszam za kolokwializm – zapotrzebowaniu na energię, to ja osobiście jeżeli znam jakieś przypadki tzw. domów pasywnych, to są to jednorazowe przypadki – i tu proszę mi wierzyć – raczej maniaków. To może okazać się trudne, bo jaki jest podstawowy problem z paliwami odnawialnymi, przede wszystkim z biomasą ? Szanowna Pani Profesor ! Pewnego dnia mojej kariery zawodowej zadzwonił do mnie projektant i zapytał czy moi koledzy z firmy wysłali zapytanie odnośnie biogazowni na 12 MW ? To jest tylko 12 MW, chyba się pomylili. Ja mu odpowiedziałem, że kolega jest ekonomistą, najprawdopodobniej trochę stracił wyobrażenie. Ale zainteresowałem się gdzie ta największa na świecie biogazownia jest. Byłem przekonany, że znajdę to na jakiejś farmie w Teksasie – okazało się, że nie ! Dwie największe na świecie biogazownie znajdują się za naszą zachodnią granicą, są w Niemczech. Niemcy jak to sobie to wybudowali zostawili [...¹] na tym – biomasa. To tak żeby zobrazować. Ja jak najbardziej jestem zwolennikiem pieców na pellet, to nowoczesne paliwo, tylko musimy sobie mniej więcej zobrazować ile tego jest. Jak dyrektor MPEC w pewnej [miejsowości] w południowej Polsce miał bardzo dobre wrażenie biogazowni, której niemiecki kontrahent przywiózł plany i zaoferował wybudowanie biogazowni o mocy 3 MW, to było bardzo trudno dyrektora odwieść od tego pomysłu, dopiero musieliśmy mu pokazać znacznie mniejszą biogazownię, bo naprawdę do niego dłuższy czas nie docierało, że: *Panie, to będziesz Pan musiał przerobić tutaj na biogaz nie tylko całe zasoby słomy pokukurydzianej z terenu województwa podkarpackiego* – bo to były te rejony – *i to są niesamowite problemy logistyczne i to nie jest tak*. Oczywiście jestem jak najbardziej za wykorzystaniem biogazu w miejscu powstawania na terenach rolniczych, czy nawet wysypiska śmieci i tam, gdzie się to da, natomiast próba zaspokojenia poważnych potrzeb to są niesamowite problemy logistyczne. Nawet produkcja zrębków to się wiąże z problemami z logistycznymi...

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...Panie Radny ! Ja się zgubiłam, bo chciałam żeby Pan nam powiedział...

¹ Wyraz niezrozumiały (zakłócenia dźwięku) [M.J.]

- **radny Zbigniew Przedpelski** –...czyli poza rozwiązaniem problemów logistycznych, to jeszcze raz powtarzam, trzeba będzie zrobić ten bilans. Nie da się powiedzieć, że rezygnujemy z paliw kopalnych nie podliczając co w zamian. A drugie – apelowałbym o takie bardzo krytyczne prześledzenie tego ... bo naprawdę jestem zachwycony tymi Pani propozycjami – to pięknie brzmi – ale ja się nie znam, górnikiem nie jestem, ostatni raz w kopalni byłem w 2015 roku, ale z tego co mnie wiadomo na jakąś chwilę ówczesną, coś takiego jak przywrócenie do stanu wydobywania nieczynnych zakładów górniczych jest niemożliwe, a zwiększenie produkcji w kopalni, otwarcie nowej ściany to jest kwestia co najmniej dwóch lat...

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...nie mnie oceniać i logistycznie to planować...

- **radny Zbigniew Przedpelski** – ja nie mówię, że Pani ... ja tylko mówię, że trzeba by to ocenić przez fachowców. Mnie się to działanie jako bardzo ryzykowne wydaje...

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...przede wszystkim przegląd i analiza czynnych ruchów górniczych pod względem szybkiego uruchamiania zasobów, które jeszcze mamy. Czy miałby Pan tu jakąś propozycję, którą moglibyśmy Pani Pełnomocnik, jeśli chodzi o *uchwałę antysmogową*, o jej wykonanie, wdrażanie ... jeżeli jest narzędzie, jeżeli jest uchwała, to my mieszkańcy musimy to wypełnić...

- **Pani Anna Bogusz, Pełnomocnik Marszałka Województwa Śląskiego ds. strategii w obszarze klimatu i środowiska** – z wypowiedzi Pan Radnego wyciągnęłabym tą efektywność energetyczną, bo zaoszczędzona energia to jest ta, która jest najtańsza – *szóste paliwo* – natomiast bilans też jest bardzo ważny. Tutaj z tego co wiem to Pani Dyrektor będzie robiła analizę potencjału OZE w województwie śląskim. Nie jest to wprawdzie taki bilans o jakim Pan mówi, natomiast przynajmniej będziemy wiedzieć jak to wygląda i w których miejscach jaką technologię lokować.

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...już niebawem w Zakopanem, na jesień, Polska Akademia Nauk – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią będzie prezentował *miksy energetyczne*, jak to będzie teraz po 24 lutego. Zjadą się wszystkie instytuty w Polsce i będzie to miejsce dyskusji. Tam warto byłoby pojechać, bo tam będą osoby, które się tym zajmują całe życie, opracowując jaki jest udział w miksie energetycznym Polski, Europy, świata.

- **radny Zbigniew Przedpelski** – już mogę odpowiedzieć na wyniki tego bilansu, że one będą mocno ograniczone, natomiast sposób zaspokojenia potrzeb jest rzeczywiście jeden – to jest energia słoneczna ze wszystkimi tego ujemnymi konsekwencjami, tzn. nie tylko pozostałości krzemowych, bo największy projekt, z którym ja się spotkałem w Polsce, a chyba przez pomyłkę, to w dokumentach RDOŚ województwa lubuskiego znalazłem projekt elektrowni fotowoltaicznej o mocy – uwaga – 85 MW, który zresztą uznano za w sposób marginalny wpływający na środowisko i ta Dyrekcja dopuściła bez żadnych analiz. Ja tylko zobrazuję, że za zachodnią granicą elektrownie fotowoltaiczne o mocy kilku MW lokuje się w zasadzie w dwóch miejscach, to są stare odkrywki po węglu brunatnym i stare lotniska po Armii Czerwonej.
- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** – wobec tego, Szanowni Państwo, dużo na pewno naszych myśli – jeżeli znaleźlibyście Państwo tą chwilę i przesłali to do Pani Pełnomocnik ... do końca przyszłego tygodnia...

5. Oświadczenia, wnioski radnych:

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...czy są jakieś głosy ? ...
- **radny Zbigniew Przedpelski** – czy można by w ramach zasobów Urzędu Marszałkowskiego ... prosiłbym o opinię prawną czy istnieje podstawa prawna żebyśmy w uchwale, bo ja w tej chwili nie pamiętam, ale poruszali temat energochłonności budynków i termomodernizacji ? Bo mi się wydaje, że nie...
- **Pani Celina Swaczyna, Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych** – art. 96 mówi wprost co może zawierać uchwała – mamy granice, mamy podmioty, mamy instalacje i mamy zakaz paliw...
- **radny Zbigniew Przedpelski** –...to w takim razie nie mam uwag.
- **Pani Agnieszka Fitrzyk, Kierownik Referatu ds. Planowania w zakresie Środowiska w Departamencie Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych** –...gminy oczywiście mają swoje fundusze, również nasze środki pozyskują, robią swoje regulaminy i pytanie jest takie czy nie byłoby zachętą dla mieszkańców, którzy zdecydowaliby się na wymianę swoich źródeł ciepła na te, które są dla nas pożądane, czyli dotacja byłaby 90 % dla ciepła z biomasy, a ta znikoma dla kopalnych i nie trzeba kombinować z uchwałą. Tu cały czas jest kwestia finansowa i rozwiązuje nam się problem zmiany, a mój postulat – niech gminy realizują zapisy *uchwały antysmogowej* w tych terminach i będziemy w 2026 żyli w czystym powietrzu.

6. Zakończenie posiedzenia:

- **radna Iwona Jelonek, Przewodnicząca Komisji** –...pozwólcie Państwo, że zamknę posiedzenie doraźnej Komisji ds. Klimatu. Dziękuję wszystkim za uczestnictwo ! [posiedzenie zakończono o 15²⁵].

*/-/ Iwona Jelonek
Przewodnicząca doraźnej Komisji
ds. Klimatu*

sporządził:
-/ Mariusz Jaworski